

Հ Ա Մ Ա Ռ Ո Տ Լ ՈՒՐԵՐ

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՇԱՎԱՆՄԱՐԲ.— Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի ինստիտուտներն ու գիտական հիմնարկները 1952 թվականի ամառվա ընթացքում կազմակերպում են ավելի քան 40 գիտական արշավախմբեր ռեսպուբլիկայի բնական հարստությունների ուսումնասիրման և գյուղատնտեսական կոպտուրաների բերքատվության հետազոտության խնդիրների հետ կապված աշխատանքներ կատարելու համար: Գենետիկայի և սելեկցիայի (ծագումնաբանության և ընտրասերման) ինստիտուտի աշխատանքները դարձյալ պետք է ուղղված լինեն նոր, արժեքավոր տեսակների աճեցման կողմը՝ զվթավորապես լեռնային շրջանների համար, բուսաբանները պետք է զբաղվեն ռեսպուբլիկայի բուսական աշխարհի ուսումնասիրությանը, բուսաբանության ինստիտուտի 7 արշավախմբերից մեկը կմեկնի Վրաստան: Նրա մասնակիցները Աշարիայում և Աբխազիայում նյութեր կհավաքեն Կովկասի ֆլորայի մենագրությունը կազմելու համար:

Պտղաբուսության ինստիտուտի արշավախմբերը պետք է զբաղվեն Իջևանի, Շամշադինի, Կիրովականի շրջաններում աճող պտղուղեների տեսակների ուսումնասիրությանը: Ակադեմիայի մի շարք ինստիտուտներ ու գիտական հիմնարկներ հետազոտություններ են կատարում՝ կապված Սևանի լճի ցամաքեցված հատուկի օգտագործման հարցի հետ:

Հնագետների արշավախմբերը շարունակում են Կարմիր բլուրի, Գառնիի և Դվինի պեղումները:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ.— Ծարտարապետական վարչության ծարտարապետական հուշարձանների պահպանման կոմիտեն աշխատանքներ է տանում Հայաստանում գտնվող ճարտարապետական հին հուշարձանների վերականգնման ուղղությամբ: Այժմ կոմիտեն փրակարգում է Հայաստանի պատմական նշանավոր հուշարձաններից մեկի՝ Զվարթնոցի հողամասը: Ընթացիկ տարվա աշնանը այստեղ կտեղիկեն գեղազարդող ծառեր, կկատուցվեն տաղավարներ և այլն:

Սանահինում վերականգնվում է 13-րդ դարից մնացած աղբյուրի ծածկը, որը գտնվում է Հայաստանի գեղանկարչական վայրերից մեկում:

ԳԱՎԱՌԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ.— Դիլիջանում բացվել է քաղաքային դավառագիտական թանգարան, որը դիտողին ծանոթացնում է հին և նոր Դիլիջանի հետ: Բազմաթիվ ցուցանմուշները ցույց են տալիս այն փոփոխությունները, որոնք տեղի են ունեցել Դիլիջանում Սովետական իշխանության տարիներին: Ցուցանմուշների մեջ շատ կան գեղեցիկ նկարներ, որոնք

պատկերում են քաղաքի և նրա շրջակայքի գեղանկարչական ընդլայնումը:

Ռեսպուբլիկայում ներկայումս գործում են ևս 3 որոշ դավառագիտական թանգարաններ՝ Լենինականում, Գորիսում և Նոր-Բայազետում: Տարեցտարի թանգարանները լրացվում են նոր նյութերով, որոնք խոսում են քաղաքի սովետական շրջանի պատմության մասին, աշխատավորների նոր երջանիկ կյանքի մասին, արդյունաբերության ու գյուղատնտեսության նվաճումների մասին:

ԱՐՇԱՎԱՆՄԱՐԲԻ ԳԵՊԻ ԱՐՓԱ ԼԻՃԸ.— Ղուկասյանի շրջանում, ծովի մակերևույթից ավելի քան 2.000 մետր բարձրության վրա է գտնվում Հայաստանի գեղաշխարհական լճերից մեկը՝ Արփա լիճը:

Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի Սևանի հիդրոբիոլոգիական կայանի արշավախումբը ուսումնասիրել է Արփա լճի կենդանական աշխարհի այժմյան վիճակը և նրա տնտեսական օգտագործման հնարավորությունները: Վերջին ժամանակներս ավելացել են լճի ջրային պաշարները: Այդ բանը բարենպաստ պայմաններ է ստեղծում նրա հիմնական հարբատության՝ ծածան ձկան բազմացման համար: Արշավախմբի հետազոտությունները ցույց են տալիս, որ ներկայումս ծածանի պաշարները նշանակալից են և հնարավորություն են ընձևում այստեղ կազմակերպելու ձկան շահութարեր որս:

ՌԵՍՊՈՒՐԻԿԱՅԻ ՆԱԽԱԳԵՍՅՈՒՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏՈՒՄ.— Երևանի դանազան շրջաններում կառուցվում են նոր շենքեր, տեղամասեր են առանձնացվում բնակելի տների, դպրոցների, կինոթատրոնների համար: Նրանց նախագծերը մշակվում են ռեսպուբլիկական նախագծային ճարտարապետական ստեղծագործական արհեստանոցներում:

ՍՍՌՄ ճարտարապետական ակադեմիայի թղթակից-անդամ ճարտարապետ Ի. Մարգարյանի արհեստանոցում աշխատում են սահմանափակ 4—5 հարկանի շենքի նախագծի վրա:

Ծարտարապետ Գ. Մուշեղյանը վերջացրել է Հայկական ՍՍՌ Անտառատնտեսության մինիստրության վարչական շենքի տեխնիկական նախագծի կազմումը: Այդ շենքի շինարարությունն արդեն սկսվել է Ազդերևույթի հրապարակում:

ՍՍՌՄ ճարտարապետական ակադեմիայի իսկական անդամ Ս. Սաֆարյանի արհեստանոցը գծագրերով ապահովում է Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների ակադեմիայի շենքի կառուցումը:

Ստալինյան մրցանակի լաուրեատ Ռ. Իսրայելյանի արհեստանոցում ալարտվում է Երևանի «Արարատ» տրեստի գինու կոմբինատի գինու շտեմարանի նախագծի կազմումը: Ծարտարապետ է. Տիգրանյանը մշակում է Երևանի կայարանի վերակառուցման նախագիծը:

Ծարտարապետ Օ. Բաբաջանյանը իր արհեստանոցում կազմում է բանվորական աշանների առանձին տների նախագծերը:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՄՆԵՐ ԿՈՆՏՆՏԻՆՍԿԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ.— Հայկական ՍՍԻ Գիտությունների ակադեմիայի գիտնականների մի խումբ, ակադեմիայի իսկական անդամ Գ. Գալթյանի ղեկավարությամբ, շրջագայից Ապարանի շրջանի գյուղերում: Գիտնականները կոտնտեսականների համար դասախոսություններ կարդացին հետևյալ թեմաներով. «Հանքային պարարտանյութերի նշանակությունը ցորենի բերքատրվության բարձրացման գործում», «Հանքային պարարտանյութերի օգտագործման արդյունքները Քուլալի կոլեկտիվ տնտեսության հողերում» և այլն:

Հողագործները լայնորեն կիրառեն գիտնականների փորձը դաշտային աշխատանքների ժամանակ:

ՆՎԵՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ.— Ալեքսանդր Մյասնիկյանի անվան Պետական հանրային գրադարանն ընդունեց ակադեմիկոս Հ. Մանանդյանի ամբողջ գրադարանը, որի մի մասը հանգուցյալ գիտնականը նվիրել էր դեռևս իր կենդանության օրոք:

Անվանի գիտնականի գրադարանը կազմված է

2.000-ից ավելի հայերեն, ռուսերեն, վրացերեն, հունարեն, պարսկերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն և այլ լեզուներով հրատարակված գիտական մեծածախ գրքերից:

Հայերեն և ռուսերեն գրականությունը, որ կազմում է գրադարանի մեծ մասը, վերաբերում է պատմությանը, ազգագրությանը, տնտեսագիտությանը, լեզվաբանությանը, բանասիրությանը, իրավաբանությանը և այլ բնագավառներին: Նվիրված գրականության մեջ գտնվում է նշանավոր պատմաբանի աշխատությունների երկու հավաքածու:

Հայկական ՍՍԻ Պետական ձեռագրատանը (Մատենադարան) հանձնված է 239 վավերագիր Այդ վավերագրերի մեջ են մտնում Հ. Մանանդյանի աշխատությունների ձեռագրերը, դիտողություններն ու ուղղումները, կարդացած դասախոսությունների համառոտագրությունները, պատմական գրագրություններ, նամակներ, գրախոսականներ, դեռևս ուսանողական տարիներից պահպանված փաստաթղթեր և այլն: Այդ փաստաթղթերից շատերը վերաբերում են Մանանդյանի կյանքի տարբեր շրջաններին և այն կապերին, որ նա ունեցել է հատկապես ռուս, վրացի և ադրբեջանցի գիտնականների հետ:

Ընդունելով ակադեմիկոս Հ. Մանանդյանի գիտական այս հարուստ գրադարանը, Հանրային գրադարանի ֆոնդերը՝ հատկապես կովկասագիտական և հայերեն գրականության բաժինները հարստացան նոր, արժեքավոր գրքերով, որոնք մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում մեր պատմաբանների համար:

ՈՒՄՄԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

ԴԱՍԱԳՐՔՆԵՐ ԱՇԽԱԿՆՐՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ.— Հայկական ՍՍԻ Պետական հրատարակչությունը անցած տարվա հոկտեմբերին ձեռնարկեց տարրական և միջնակարգ դպրոցների համար 1952—1953 ուսումնական տարվա դասագրքերի հրատարակման գործին: Մտադրով նախատեսված է հրատարակել 82 անուն դասագիրք՝ 2.000.000 ընդհանուր տիրաժով (տպագրանկով), որը զգալի կերպով ավելի է, քան անցյալ տարին:

Արդեն լույս են տեսել 55 դասագիրք, տիրաժը՝ 1.266.000: Հրատարակված դասագրքերից են՝ «Հայ գրականության քրեատմատիա» 9-րդ դասարանի համար, Ֆիդիկայի դասագիրք 6-րդ դասարանի համար և այլն: Հայպետհրատը լույս է ընծայել քրդերեն լեզվի քերականության դասագիրք քրդական տարրական դպրոցների համար:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՆԳԻՍՏՐ.— Ռեսպուբլիկայի քաղաքների և գյուղերի տարրական դպրոցների ուսուցիչները տարրական և միջնակարգ դպրոցների աշխատակիցների արհեստակ-

ցական միության ուղեգրերով մեկնում են Կիսլավոդսկի, Պյատիգորսկի, Ժելեզնովոդսկի և ուրիշ կուրորտներին սանատորիաները և հանգստյան տները: Ամառվա ընթացքում Մաղկաձորի, Ախթալայի, Սևանի, Շուշիի հանգստի տներում իրենց արձակուրդը կանցկացնեն 882 մանկավարժ: Սոչիի, Յալտայի, Յլալուտրայի բուժավայրերում կրթվին ժողովրդական կրթության 500 աշխատողներ: 340 ուսուցիչներ մեկնելու են անդրկովկասյան ռեսպուբլիկաները՝ տնտեսական վայրերը գիտելու:

Հայաստանի դպրոցների 500 լավագույն դասատուներ ամառային արձակուրդների ընթացքում էքսկուրսիայի կմեկնեն Մոսկվա, Լենինգրադ, Կիև և Սովետական Միության այլ քաղաքներ:

Ընթացիկ տարում ուսուցիչների հանգստի և սանատորիական բուժման վրա Հայկական ՍՍԻ տարրական և միջնակարգ դպրոցների աշխատողների արհեստակցական միության կենտրոնական կոմիտեն կծախսի 800.000 ռուբլուց ավելի:

ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ԵՐԵՎԱՆԵՐ

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ.— Հայաստանի Քատերական ընկերությունում կայացավ Գորիսի Վ. Վաղարշյանի անվան միջընթացական պետական Քատրոնի ստեղծագործական երկկոն:

Երկկոն բացեց ժողովրդական արտիստ Տ. Շամիր-խանյանը և մայրաքաղաքի հասարակայնության անու-նից շերտորեն ողջունեց հյուրերին: Քատրոնի ստեղ-ծագործական աշխատանքը բնութագրեց վաստակա-վոր արտիստ Ա. Ալյանը: Քատրոնը տարիներ շարունակ սպասարկել է Գորիսի, ինչպես նաև Մեղրու, Սիսիանի և Ղափանի շրջանների աշխատավորությանը, ավել է մի շարք հաջողած բանագրություններ:

Միայն ընթացիկ տարում Քատրոնը ավել է 100 ներկայացում: Գորիսի Քատրոնը ստեղծագործական օգնություն է տալիս սովետահայ Քատրոնի վարպետ-ների կողմից:

Երեկոյի երկրորդ բաժնում Գորիսի Քատրոնի ստեղ-ծագործական ուժերի կատարմամբ ներկայացվե-ցին պատկերներ Կալինովսկու և Բերյոզիևի «Ճշմար-տություն նրա հոր մասին» և Ն. Վ. Գոգոլի «Ամուս-նություն» պիեսներից:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻՎՅԱՆԻ ՍՏԵՂՄԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐԵ-ՎՈՆ.— Հայաստանի Սովետական գրողների միություն-ում տեղի ունեցավ Ստալինյան մրցանակի լատերեստ բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանի ստեղծագոր-ծական երեկոն:

Հայաստանի Սովետական գրողների միության նս-խագահ Ավետիք Իսահակյանը իր բացման խոսքում Սիլվա Կապուտիկյանին բնորոշեց որպես սովետական մարդկանց հույզերն ու ապրումները շերտորեն գովեր-գող, մեր շքանալ առօրյայի և է՛լ ավելի տայծառ ա-պագայի նկատմամբ խոր հավատով լցված բանաս-տեղծուհու: Նրա գործերը հայտնի են դարձել Սովե-տական Միության բազմազգ ժողովուրդներին և հրու-շակ վաստակել հեղինակի համար: Սիլվա Կապու-տիկյանի վերջին տարիների ամենալավ գործե-րը ամփոփված են նրա «Իմ հարազատները» ժողովա-ծուում, որի համար բանաստեղծուհին արժանացավ մեծ պատվի՝ Ստալինյան մրցանակի:

«Իմ հարազատները» ժողովածուի մասին ներածա-կան խոսք ասաց Նաիրի Զարյանը:

«Իմ հարազատները» ժողովածուն հեղինակի հասու-նության վկայականն է: Այստեղ գետեղված բանաս-տեղծությունները տոգորված են մեր օրերի շերտ շեր-տով, ժողովուրդների ստալինյան բարեկամության վե՛հ գաղափարներով:

Այդ ժողովածուի շուրջը արտահայտվեցին Սիմակը, Հրաչյա Քոչարը, Գեորգ Էմինը, Մ. Մարգարյանը, Հր. Հովհաննիսյանը, Ֆիլիկո-մաթեմատիկական դիտու-թյունների դոկտոր, Ստալինյան մրցանակի լատերեստ Սերգեյ Մերգելյանը:

Իր պատասխան խոսքում Սիլվա Կապուտիկյանն ասաց, որ կատավարական բարձր պարզևը ողջըն-չում է իրեն տալու նոր, ավելի բարձր ստեղծագոր-ծություններ: Այնուհետև նա կարգաց իր բանաստեղ-ծություններից մի քանիսը:

ԴԵՐԱՍԱՆ ԳՈՒՐԳՆԵՆ ԶԱՆԻԲԵԿՅԱՆԻ ՍՏԵՂՄԱԳՈՐ-ԾԱԿԱՆ ԵՐԵՎՈՆ.— Երեսնի Քատերական ընկերու-թյունում տեղի ունեցավ ռեսպուբլիկայի ժողովրդական արտիստ, Ստալինյան մրցանակի լատերեստ Գուրգեն Զանիբեկյանի ստեղծագործական երեկոն:

Անվանի դերասանի անցած ստեղծագործական ու-ղու մասին ղեկուցեց արվեստի վաստակավոր գործիչ Տ. Հախումյանը: Զեկուցողը Գուրգեն Զանիբեկյանին բնորոշեց որպես բազմակողմանի տաղանդավոր դե-րասանի, որն իր շուրջ 30-ամյա աշխատանքով ար-ժանացել է հանդիսականների բարձր գնահատակա-նին:

Զեկուցումից հետո դերասանին շերտ խոսքով ող-ջունեց ռեսպուբլիկայի ժողովրդական դերասանուհի Օլգա Գուլպոյանը:

Երեկոյի երկրորդ բաժնում Գուրգեն Զանիբեկյանի մասնակցությամբ ցույց տրվեցին հատվածներ «Վան-բաձոր», «Ժալո», «Համլետ», «Օթելլո» ներկայացում-ներից:

Ներկա գտնվողները շերտորեն ընդունեցին ժող-վրդական դերասանին:

